

Ajankohtaista luovista aloista ja kulttuurista

Kaakkois-Suomen luovien alojen verkosto
11.10.2019

Kulttuuriasiainneuvos Kirsi Kaunisharju
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Hallitusohjelma - Kulttuuriasiat

Tilannekuva

- Hyvä yhteiskunta on yhdessä tekemistä, vuorovaikutusta, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Suomen kulttuuri-, liikunta- ja nuorisosektorit perustuvat vahvaan ja elinvoimaiseen kansalaisyhteiskuntaan.
- Elävä kulttuuri muodostaa sivistisyhteiskunnan ja itsearvoisen perustan, vahvistaa demokratiaa ja sananvapautta. Taiteen, kulttuurin ja luovien alojen tuotanto- ja palvelusektorit ovat työvoimavaltaisia ja ne kasvavat edelleen.
- Nyky-yhteiskunnassa yhä suurempi osa kansantalouden tulosta syntyy aineettomista sisällöistä. Luovat alat muodostavat tällä hetkellä alle 4 prosenttia Suomen bruttokansantuotteesta, mikä on muita Pohjoismaita vähemmän. EU-alueella luovien alojen osuus on noussut keskimäärin jo 7 prosenttiin.
- Myös matkailussa on paljon mahdollisuuksia: tällä hetkellä Suomen matkustustase on yksi Euroopan heikoimpia. Suomen luonnossa ja kulttuurielämässä on paljon hyödyntämätöntä vetovoimaa.

Hallitusohjelma - Kulttuuriasiat

Tavoite 1 - poimintoja

- Kasvatetaan elokuva-alan ja audiovisuaalisen alan tuotantotukea ja perustetaan Creative Business Finland tukemaan luovien alojen kasvua.
- Vahvistetaan kulttuurimatkailua esimerkiksi hyödyntäen maailmanperintökohteita ja perustetaan luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukeva rahasto pitkän aikavälin investointina. Selvitetään rahaston toimintaperiaatteet.
- Valmistaudutaan rahoittamaan Euroopan kulttuuripääkaupunkia vuonna 2026

Hallitusohjelma - Kulttuuriasiat

Tavoite 2 – poimintoja

- Pitkällä aikavälillä pyritään kasvattamaan kulttuurin ja taiteen määrärahojen osuutta valtion budjetissa asteittain yhteen prosenttiin (taiteen ja kulttuurin luku 29.80)
- Nostetaan taiteilija-apurahojen tasoa.
- Kulttuurin hyvinvointivaikutusten lisäämiseksi vahvistetaan eri hallinnonalojen yhteistyötä.
- Toteutetaan taiteen toimintaedellytysten parantamiseksi esittävien taiteiden valtionosuusjärjestelmän uudistus.
- Turvataan kulttuurin toimintaedellytykset huolehtimalla valtionosuuksien tasosta, toiminta-avustuksista ja kansallisten laitosten määrärahoista.
- Huolehditaan kirjastojen saavutettavuudesta, kirjastoautoista ja kokoelmien monimuotoisuudesta.
- Kehitetään prosenttiperiaatetta (prosentti rakennuskustannuksista kulttuuriin ja taiteeseen) ja jatketaan sen jalkauttamista. Tuetaan laajentamista muille kuin visuaalisen taiteen aloille.
- Edistetään lastenkulttuuria. Tuetaan taiteen perusopetusta ja nostetaan lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustuksia.
- Kehitetään kulttuuripalveluita. Laaditaan kulttuuriperintöstrategia ja toteutetaan uuden Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman toimenpiteitä. Käynnistetään ohjelma kulttuuritilojen käytön tehostamiseksi. Tavoitteena on selvittää tilojen yhteiskäyttöä, kiertuetoiminnan edellytysten parantamista ja vahvistaa kulttuuripalveluiden järjestäjäpohjaa.

Valtion talousarvioesitys 2020

- Ehdotetaan rahoitusta taiteeseen ja kulttuuriin 479,7 milj. euroa
- Lisäystä edellisvuoteen verrattuna 32 milj. euroa
- Taiteen ja kulttuurin määrärahoista 54 prosenttia katetaan rahapelitoiminnan voittovaroista
- Veikkauksen tuotto-odotukset tuleville vuosille ovat heikentyneet, mikä on uhka veikkausvoittovarojen edunsaajille.
- Ensi vuonna edunsaajille kohdistuu leikkauksia
- Budjettiriihessä päätettiin selvittää valtiolle kertyvän rahapelituoton tulevaisuusnäkymiä ja käyttöä osana valtion tulojen ja menojen kokonaisuutta

Valtion talousarvioesitys 2020

- Merkittäviä yksittäisiä rahoituslisäyksiä taiteen ja kulttuurin toimialalle:
 - Taiteen ja kulttuurin toimintaedellytysten parantamiseksi otetaan käyttöön uusi museoiden rahoitusjärjestelmä ja uudistetaan esittävän taiteen vapaan kentän rahoitusta.
 - Esittävän taiteen vapaalle kentälle ehdotetaan lisäystä 3 milj. euroa vuonna 2020 ja 3,5 milj. euroa vuonna 2021.
 - Vuonna 2022 rahoitusjärjestelmän uudistus laajenee koskemaan esittävän taiteen valtionosuuksia. Uudistuksen toteuttamiseen on varattu 10 milj. euroa vuonna 2022 ja 13 milj. euroa vuonna 2023.

Valtion talousarvioesitys 2020

- Merkittäviä yksittäisiä rahoituslisäyksiä taiteen ja kulttuurin toimialalle:
 - Creative Business Finlandin perustaminen tukemaan luovien alojen kasvua. Lisäystä vuosille 2020 ja 2021 1 milj. euroa vuosittain (Business Finland).
 - Edellyttää hyvää yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön välillä – vastuuministeriö on työ- ja elinkeinoministeriö.
 - Suurin luovien alojen kasvun este on alan luonteeseen sopivien ja toimintoja edistävien yrityspalveluiden ja -rahoituksen puute.
 - Creative Business Finlandin perustaminen lisäisi työllisyyttä ja parantaisi toimeentuloedellytyksiä taiteen ja kulttuurin toimialalla mutta vahvistaisi samalla koko suomalaisen elinkeinoelämän kilpailukykyä ja työllisyyttä.

Valtion talousarvioesitys 2020

- Merkittäviä yksittäisiä rahoituslisäyksiä taiteen ja kulttuurin toimialalle:
 - Lisärahoitusta on tulossa mm. kulttuurimatkailuun – 1 milj. euroa vuonna 2020 ja 3 milj. euroa vuonna 2021
 - Taiteilija-apurahojen tason korotus: 1,4 miljoonaa euroa vuosina 2020 ja 2021 sekä 1,8 milj. euroa vuosina 2022 ja 2023
 - Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustuksiin lisäystä tulee ensi vuonna 2 milj. euroa ja kehyskaudella yhteensä 7 milj. euroa.
 - Yleisten kirjastojen saavutettavuuteen ja kirjastoautoihin 1 milj. euroa vuonna 2020.
 - Rakennushankkeista merkittävä on Kansallisteatterin Pienen näyttämön peruskorjaus: 50 milj. euroa.
 - Lisäksi meneillään selvitys luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston perustamisesta pitkän aikavälin investointina

Muuta ajankohtaista

- Kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain mukaiset kehittämistehtävapäätökset tehdään loppuvuoden aikana: 1-3 valtakunnallista kehittämistehtävää ja 3-5 alueellista kehittämistehtävää
- Kulttuuri TEA –julkistus 10.10. Taiteen edistämiskeskuksen aluekumppanuuksien päivässä → aineistot kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön
- Rakennerahastokauden 2021-2017 valmistelu käynnissä → tärkeä vaikuttaa valmisteluun kulttuurin sisältöjen saamiseksi ohjelmaan/ohjelmiin
- Aluekehittämislain mukaisen valtakunnallisen aluekehittämispäätöksen valmistelu TEM:n johdolla
- Aluekehittämislain uudistus TEM:n johdolla
- Kaupunkistrategian valmistelu VM:n johdolla

Kiitos!

- Lisätietoja:
 - Kirsi Kaunisharju, kirsi.kaunisharju@minedu.fi